

Verantwoording Code Goed Onderwijsbestuur VO 2019

De geactualiseerde [Code Goed Onderwijsbestuur VO 2019](#) is gebaseerd op een viertal principes, en bevat twintig *good practices* en vier pas toe-bepalingen. De code biedt, meer dan in het verleden, handvatten voor reflectie op en het gesprek over (dilemma's rondom) goed bestuur in het voortgezet onderwijs.

Deze handreiking gaat in op twee specifieke onderdelen van de code goed bestuur: de toepassing van de principes en de pas toe-bepalingen. Beide elementen vragen om een andere vorm van verantwoorden. Toepassing van de principes is vaak contextafhankelijk en vraagt om een eigen, kwalitatieve invulling. Verantwoorden over de pas toe-bepalingen is juist wel onafhankelijk van de context. Verschillende publicaties maken er deel van uit. Verantwoording hierover is niet vrijblijvend.

Deel A van deze handreiking gaat in op de verantwoording over de toepassing van de principes. Deel B gaat in op de verantwoording over de naleving van de pas toe-bepalingen.

A. De principes

Het verantwoorden over de toepassing van de principes is niet te vatten in een 'afvinklijst'. Deze principes zijn juist gestoeld op het idee van een context-afhankelijke toepassing¹. Om het lerend vermogen van de sector verder te versterken en de verantwoording over de principes uit de code te ondersteunen daagt de VO-raad bestuurders in het voortgezet onderwijs uit om in hun jaarverslag de toepassing van de vier principes uit de code goed bestuur (verantwoordelijkheid, professionaliteit, integriteit en openheid) te beschrijven. Dit kan door middel van één of meerdere casussen, een analyse van leerpunten of anderszins waarin beschreven wordt hoe de code is toegepast, welk effect dat heeft gehad en wat er van geleerd is.

De verantwoording over de toepassing van de principes is *bewust kwalitatief* van aard, en vormvrij. U kunt één of meerdere alinea's hieraan wijden in het jaarverslag, op een plek en wijze die past bij hetgeen u wilt beschrijven. Op deze manier maken bestuurders in het voortgezet onderwijs inzichtelijk op welke wijze zij de code toepassen in hun dagelijks handelen, zonder de administratieve lasten te verhogen. Tevens stimuleert dit ook het gesprek tussen bestuurders onderling, en het gesprek met andere belanghebbenden zoals het intern toezicht en de medezeggenschap, en maakt het aan belanghebbenden inzichtelijk op welke wijze de code goed bestuur wordt toegepast.

B. De 'pas toe-bepalingen'

Onderdeel van de code zijn de geactualiseerde 'pas toe-bepalingen'.² Hieronder treft u de tekst van de pas toe-bepalingen aan en daarbij één of meerdere suggesties voor de publicatie ervan, al dan niet in het jaarverslag.

1. Het bestuur publiceert:

- 1. Het jaarverslag, conform de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs**
- 2. De statuten**

¹ Enkel de pas toe-bepalingen kunnen zonder meer toegepast worden. Zie daarvoor onderdeel B.

² Dit zijn de voormalige lidmaatschapseisen.

3. Het bestuursreglement³
4. De samenstelling, nevenfuncties (zowel bezoldigd als onbezoldigd) en honorering van bestuur en toezichthouder
5. Het rooster van af- en aantreden van de toezichthouder cf. de maximale termijn van acht jaar⁴
6. De klachtenregeling
7. De klokkenluidersregeling
8. De integriteitscode

Toelichting: het jaarverslag, bestaande uit het bestuurssverslag en de jaarrekening, de statuten, het bestuursreglement, de klachtenregeling, klokkenluidersregeling en integriteitscode worden op de website van de onderwijsorganisatie gepubliceerd.

U kunt ervoor kiezen om ook de samenstelling en nevenfuncties van bestuur en intern toezicht te publiceren op de website, maar dit kan ook in het jaarverslag. Honorering van bestuur en intern toezicht heeft een plek in het jaarverslag.

Het rooster van af- en aantreden kan zowel op de website van de onderwijsorganisatie als in het jaarverslag gepubliceerd worden.

2. Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de wijze waarop de evaluatie van het bestuur door het intern toezicht heeft plaatsgevonden.

Toelichting: Intern toezicht en bestuur kiezen een passende vorm voor deze evaluatie. In de rapportage hierover in het jaarverslag kunnen de volgende vragen als richtlijn dienen:

- Voor welke wijze van evaluatie is gekozen?
- Met wie is er gesproken in het kader van de evaluatie?
- Welke onderwerpen zijn aan de orde gekomen en welke conclusies zijn getrokken?
- Welke afspraken of acties zijn eruit voortgekomen?

3. Een bestuurder in het voortgezet onderwijs kan niet tegelijkertijd de functie van intern toezichthouder vervullen bij een onderwijsorganisatie binnen de onderwijssector VO, niet zijnde een samenwerkingsverband voor passend onderwijs

Toelichting: op basis van deze pas toe-bepaling kunnen bestuurders van onderwijsorganisaties voor (deels) voortgezet onderwijs kunnen niet tegelijkertijd intern toezichthouder zijn bij een andere onderwijsorganisatie voor (deels) voortgezet onderwijs. Dit om eventuele ongewenste belangenverstrengeling te voorkomen. In pas toe-bepaling 1 komt het publiceren van nevenfuncties van bestuur en intern toezicht reeds terug.

4. Een (oud-)toezichthouder in het voortgezet onderwijs kan niet binnen vier jaar na aftreden benoemd worden tot (dagelijks) bestuurder bij dezelfde onderwijsorganisatie als waar hij toezichthouder is of is geweest.⁵

³ Indien de statuten van de instelling ook het bestuursreglement zijn, voldoet publicatie van de statuten onder deze vermelding

⁴ De totale maximale zittingstermijn voor leden van het intern toezicht is 8 jaar, waarbij per periode van 4 jaar wordt benoemd, tenzij het rooster van aftreden of bijzondere omstandigheden om een kortere termijn vragen.

⁵ In het geval van een crisissituatie kan het intern toezicht bestuurlijke taken tijdelijk overnemen. Zij voorziet erin dat dit zo kort mogelijk is, doch niet langer dan uiterlijk zes maanden

Toelichting: Het is onwenselijk als een (oud-)toezichthouder binnen een periode van vier jaar de functie van bestuurder gaat vervullen van de onderwijsorganisatie waar hij ook intern toezichthouder is geweest. Na deze periode van vier jaar is het wel mogelijk om tot bestuurder van de onderwijsorganisatie te worden benoemd. Uitzonderd van deze bepalingen zijn crisissituaties waarbij één of meerdere leden van het intern toezicht taken op zich nemen die bij het bestuur horen. Hiervoor geldt een maximale termijn van zes maanden. Hierna dient er een andere (interim-)bestuurder te zijn aangesteld en hierover worden verantwoord in het jaarverslag.